

בעניין:

1. ראש המועצה המקומית בורקא, זיאד אבו עומר, ת"ז _____
פלסטיני תושב השטחים הכבושים
2. _____ חגה, ת"ז _____
פלסטיני תושב השטחים הכבושים
3. _____ סיף, ת"ז _____
פלסטיני תושב השטחים הכבושים
4. _____ סיף, ת"ז _____
פלסטיני תושב השטחים הכבושים
5. _____ אדעיס, ת"ז _____
פלסטיני תושב השטחים הכבושים
6. _____ חגי, ת"ז _____
פלסטינית תושבת השטחים הכבושים
7. _____ צלאח, ת"ז _____
פלסטיני תושב השטחים הכבושים
8. _____ צלאח, ת"ז _____
פלסטיני תושב השטחים הכבושים
9. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר –
ע"ר מס' 580163517

ע"י ב"כ עוה"ד תהילה מאיר (מ"ר 71836) ו/או דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או נדיה דקה (מ"ר 66713) ו/או אהרון מיילס קורמן (מ"ר 78484) ו/או מאיסא אבו סאלח - אבו עכר (מ"ר 52763)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל': 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית

ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים
טל': 02-6466590; פקס: 02-6467011

המשיב

עתירה דחופה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיב והמורה לו לבוא וליתן טעם מדוע לא יפתח את דרך הגישה המובילה לשכונת אלמסעודיה, הסמוכה לכפר בורקא, לתנועת כלי רכב.

בקשה לקביעת דיון דחוף

עניינה של העתירה בחסימה של כביש הגישה לשכונת אלמסעודיה שבגדה המערבית לתנועת כלי רכב, מאז חודש דצמבר 2021, לאחר שאירע פיגוע ירי בצומת חומש. מדובר בשכונת מגורים קטנה, הנמצאת במרחק של כשלושה קילומטרים וחצי בקו אווירי מהכפר הקרוב ביותר, בורקא. בשכונת אלמסעודיה אין חנויות, אין מרפאות, אין בתי ספר, כמעט ואין מקומות עבודה ולא ניתנים בה שירותים, כך שתושבי השכונה תלויים לחלוטין בכפר בורקא ובעיר שכם לצורך קיום שגרת החיים שלהם. בנוסף, מאז הפיגוע האמור,

תושבי המקום סובלים מאלימות ומאיומים מצד תושבי ההתנחלויות הסמוכות, המסתובבים באזור באופן תדיר, ולכן היציאה ברגל משכונת אלמסעודיה גם היא מסוכנת ולא מעשית. תוצאת הדבר היא שפגיעתה של החסימה של הכניסה לשכונת אלמסעודיה בתושבים היא קשה וחריפה ביותר, ומכאן הצורך בהסרתה בדחיפות. על כן, בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע דיון דחוף בעתירה.

התשתית העובדתית

הצדדים לעתירה

1. **העותר 1** הוא ראש המועצה המקומית בורקא, שבתחומה נמצאת שכונת אלמסעודיה. כביש הגישה לשכונת אלמסעודיה נחסם על ידי הצבא בחודש דצמבר 2021, ובשל כך, תושבי השכונה אינם יכולים לצאת משכונתם בכלי רכב מזה כחודשיים ושגרת החיים שלהם נפגעת בצורה חריפה.
2. **העותרים 2-8** הם תושבים הנפגעים מהחסימה.
3. **העותרת 9** היא עמותה הפועלת לקידום זכויות האדם של פלסטינים בשטחים הכבושים. בין היתר, היא מטפלת בחסימות של דרכים בגדה המערבית.
4. **המשיב** הוא המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית מטעם מדינת ישראל.

עיקרי העובדות ומיצוי ההליכים

5. העותר 1, יליד 1959, הוא ראש המועצה המקומית בורקא, שבתחומה נמצאת שכונת אלמסעודיה.
6. העותר 2, יליד 1974, מתגורר באלמסעודיה ועובד כפקיד במשרד ממשלתי בעיר שכם.
7. העותר 3, יליד 1970, נשוי ואב לשלושה ילדים, מתגורר באלמסעודיה ועובד כפקיד ברשות הפלסטינית. אמו בת השמונים מתגוררת עם המשפחה.
8. העותר 4, יליד 1983, נשוי ואב לשלושה ילדים ועובד בבניין. יש לו שני בתים, אחד באלמסעודיה ואחד בבורקא.
9. העותר 5, יליד 1980, נשוי ואב לחמישה ילדים ומתגורר באלמסעודיה. בבעלותו חוות עזים המצויה באלמסעודיה.
10. העותרת 6, ילידת 1987, נשואה ואם לארבעה ילדים ומתגוררת באלמסעודיה. היא אינה עובדת ובעלה עובד כפועל.
11. העותר 7, יליד 1981, נשוי ואב לחמישה ילדים ומתגורר באלמסעודיה. הוא עובד כמפעיל באר ארטזית, המצויה במרחק של כקילומטר וחצי מהחסימה.
12. העותר 8, יליד 1962, נשוי ואב לשמונה ילדים. הוא מתגורר בבורקא ועובד כשומר בפארק ארכיאולוגי באלמסעודיה.

צילומי תעודות הזהות של העותרים 1-8 מצורפים ומסומנים ע/1.

13. שכונת אלמסעודיה הוקמה לפני כעשר שנים ומתגוררות בה כ-12 משפחות, כולל העותרים 2, 3, 5, 6 ו-7. השכונה שייכת למועצה המקומית בורקא ומצויה במרחק של כ-3.5 קילומטרים מבורקא, בקו אווירי. לשכונת אלמסעודיה יש כניסה אחת בלבד, דרך הכביש המתחבר לכביש הראשי המחבר בין שכם לג'נין. בשכונת אלמסעודיה אין חנויות, כולל מכולת, אין מרפאות, אין בתי ספר, כמעט ואין מקומות עבודה ולא ניתנים בה שירותים ציבוריים, כך שתושבי השכונה תלויים לחלוטין בכפר בורקא

ובעיר שכס לצורך קיום שגרת החיים שלהם. ילדי שכונת אלמסעודיה לומדים מחוץ לשכונה, בבתי ספר בבורקא. רוב המבוגרים עובדים כפקידים, מחוץ לשכונה.

מפה של האזור מצורפת ומסומנת ע/2.

14. ביום 16.12.2021 אירע פיגוע ירי בצומת חומש. מיד לאחר הפיגוע האמור החלו הפלסטינים תושבי המקום לסבול מאיומים ומאלימות מצד תושבי ההתנחלויות הסמוכות. בנוסף, בסמוך לאחר הפיגוע הצבא חסם את דרך הגישה המובילה לשכונת אלמסעודיה באמצעים שונים, והדרך לא נפתחה לתנועת כלי רכב מאז.

15. כשבוע וחצי לאחר הפיגוע האמור, הצבא חסם את דרך הגישה לשכונת אלמסעודיה בסוללת עפר. כשסוללת העפר הוסרה, הצבא הציב במקום שער ברזל. שער הברזל גם הוא הוסר, ואז, ביום 9.1.2022, הצבא חסם את כביש הגישה לשכונת אלמסעודיה באמצעות שתי קוביות בטון, שהוצבו במרחק של כשמונים מטרים מהכביש הראשי, לכיוון השכונה. כעבור כשבועיים הצבא הוסיף לחסימה זו גם סוללת עפר וסלעים, שהונחה לרחוב הכביש, במרחק של כ-350 מטרים מקוביות הבטון, לכיוון שכונת אלמסעודיה. בשל החסימה הזאת, לא מתאפשר מעברם של כלי רכב במקום.

תמונות של החסימה מצורפות ומסומנות ע/3.

16. מהעותרים נמסר כי מאז הפיגוע, הם חיים בפחד ובהיעדר ביטחון והם ממעטים לצאת מבתיהם. בשל החסימה של כביש הגישה לשכונה, ניתן לצאת מהשכונה רק בהליכה ברגל. אולם, התושבים חוששים להסתובב בחוץ, מפחד האלימות של תושבי ההתנחלויות הסמוכות כלפיהם, שתנועתם החופשית והתדירה באזור מטילה אימה על בני המקום. השילוב של המניעה מהתושבים לצאת מהשכונה ברכב, עם הפחד הנלווה להליכה ברגל, מביא לפגיעה דרמטית בחופש התנועה של תושבי השכונה, במיוחד בשל העובדה שתושבי השכונה נדרשים לצאת מהשכונה כמעט לכל מטרה והם תלויים לחלוטין בכפרים ובערים שמסביב.

17. באשר לאלימות אליה חשופים התושבים, העותר 3 ציין שהמצב כיום הוא בלתי נסבל ואמר: "זה כמו לחיות בכלא, בפחד ובהיעדר ביטחון". הוא אמר שהשילוב של החסימה והאלימות מצד תושבי ההתנחלויות "הפכו לנו את החיים". העותר 5 אמר שהחיים של תושבי השכונה הפכו ל"גיהינום טוטאלי" ושאינן להם ביטחון בסיסי. הוא ציין שתושבי ההתנחלויות מסתובבים כל הזמן בקרבת הבתים של אלמסעודיה ובמטעים ושכל לילה הוא נשאר ער עד לשעה 2:00 או 3:00 בבוקר, מפחד שיתקפו את הבתים או יגרמו נזק לחווה שלו. העותר 7 מסר שהוא חש שכל האזור של השכונה שלהם הפך להיות מסוכן, בגלל הנוכחות של החיילים והמתנחלים במקום. הוא סיפר שבאחת המשמרות שלו בעבודה, כשהוא עמד ליד הבאר הארטזית שהוא מפעיל, הגיעו למקום עשרות מתנחלים, והוא היה לבדו. כשהמתנחלים הבחינו בעותר 7, הם כולם פתחו בריצה לכיוונו. העותר 7 הצליח לטפס על גגון ליד הבאר והמתנחלים חיבלו בבאר ויידו אבנים לעבר העותר 7, ובאותו הרגע העותר 7 האמין שהם הולכים להרוג אותו. העותר 8 עובד כשומר לילה בפארק ארכיאולוגי באלמסעודיה. העותר 8 מסר שבתקופה האחרונה העבודה שלו הפכה מסוכנת מאוד, בגלל אלימות המתנחלים. פעם אחת המתנחלים הבחינו בעותר 8 כשעשה את דרכו למקום העבודה שלו והחלו לרדוף אחריו, אך הוא הצליח לברוח מהם. אווירת האלימות והאימה מביאה לכך שאין לתושבי אלמסעודיה אפשרות לצאת מהשכונה ברגל בתנאים סבירים, אפילו בהתעלם מהמרחק הגדול בין השכונה לבין הישובים הקרובים ביותר, וגם ההליכה ברגל מהבתים ועד לחסימה היא מסוכנת, והדבר הופך את הפגיעה של החסימה לקשה עוד יותר.

18. החסימה של כביש הגישה לשכונת אלמסעודיה מקשה מאוד על גישתם של ילדי השכונה לבתי הספר שלהם, שמצויים, כאמור, בכפר בורקא. הילדים היו בחופשת חורף עד ליום 11.1.2022. לאחר שהסתיימה חופשת החורף, רבים מהילדים לא חזרו לבית הספר ונשארו בבתייהם במשך כשבועיים, בשל היעדר האפשרות לצאת מהשכונה ברכב. כך גם לגבי המבוגרים – הם נשארו בבתיים ונמנעו מללכת לעבודה. אולם, כשתושבי השכונה הבינו שהזמן חולף והמצב אינו משתנה, הם נאלצו למצוא דרכים לחזור ולשלוח את הילדים לבתי הספר למרות החסימה. כיום, חלק מההורים לוקחים את הילדים ברגל עד למקום החסימה ועוקפים את החסימה ברגל, ואז קרובי משפחה שלהם אוספים את הילדים מהצד השני של החסימה ברכביהם ומסיעים אותם לבתי הספר. אחרים, כמו העותרים 3 ו-5, נאלצים להביא את הילדים ברגל אל מעבר לחסימה ואז להשתמש במוניות, בהיעדר אפשרות להוציא את מכוניותיהם מהשכונה. בנוסף לעלויות הכבדות של השימוש היומיומי במוניות, גם ההליכה ברגל עם הילדים היא קשה. העותר 3 ציין שהדרך שלו לחסימה אפופה בפחד והיעדר ביטחון, בשל האלימות של תושבי ההתנחלויות. העותר 5 הוסיף שכדי לעבור את החסימה ברגל, הוא נאלץ לעבור עם ילדיו בין העצים, והם שוקעים בבוץ ומתלכלכים, ואז הם נאלצים לנסוע במוניות, ושהמצב הזה בלתי נסבל. העותר 7 מסר שבתחילה הוא לא שלח את ילדיו לבתי הספר שלהם שבבורקא, אבל מכיוון שהמצב נמשך והחסימה לא הוסרה, הוא ואשתו החליטו להשאיר את הילדים בבית הוריו, בבורקא. הילדים לנים שם ומשם הם הולכים לבתי הספר שלהם, מכיוון שכך לפחות ההורים אינם צריכים לחשוש שהילדים ייפגעו מתקיפות אלימות בדרך לחסימה.

19. בנוסף, כתוצאה מחסימת הגישה לשכונת אלמסעודיה לתנועת כלי רכב, נמנעים שירותים חיוניים מתושבי השכונה. לדוגמה, מאז החסימה לא נכנסה לשכונה משאית פינוי האשפה. התושבים נאלצים לזרוק את האשפה שלהם בעצמם במקומות רחוקים ככל האפשר מבתייהם, ולפעמים הם נאלצים לשרוף את האשפה, דבר הגורם לזיהום אוויר ופוגע בבריאות.

20. החסימה של כביש הגישה לאלמסעודיה גם מקשה על פינוי חולים ופצועים מתוך השכונה. כך, למשל, נער בן 17 המתגורר בשכונה סבל מכאבים ונזקק לטיפול רפואי, והמשפחה נאלצה לחלץ אותו בטרקטור כדי להביאו לרופא בכפר סבסטיה. אמו של העותר 3, קשישה בת שמונים הסובלת ממחלות רקע, חלתה פעמיים מאז שהוצבה החסימה והעברתה לקבלת טיפול רפואי היתה קשה. בני המשפחה נאלצו להרים את האישה הקשישה בידיהם ולשאת אותה בבוץ, דרך מטעי הזיתים, כדי להעביר אותה למונית שאספה אותם בצדה השני של החסימה. העותר 3 תיאר את הסיטואציות האלה כקשות, מלחיצות, מכבידות ומשפילות. העותרת 6 סיפרה שבאמצע חודש פברואר, בנה הבכור, בן ה-22, סבל מכאבים חריפים ומדימום בפרוסטטה. בגלל החסימה, לא היתה אפשרות לפנותו לבית החולים ברכב. המשפחה נאלצה לקחת אותו ברגל עד למקום החסימה ולהעביר אותו לצד השני של החסימה, ומשם הוא נלקח ברכב לבית החולים בשכם. העותרת 6 עצמה סובלת מכאבים באוזנה והיא סיפרה שמזה מספר ימים היא דוחה את היציאה שלה למרפאה, בגלל הדרך הקשה שהיא צריכה לעבור כדי להגיע לשם. בחודש ינואר היא סבלה משפעת קשה והדרך למרפאה היתה קשה ומעייפת עד כדי כך שהיא מתקשה להביא את עצמה ללכת שוב לרופא. גם גיסתו של העותר 5 חלתה בשפעת חריפה לפני מספר שבועות ובני המשפחה נאלצו לקחת אותה ברגל עד לחסימה ולשאת אותה בידיהם כדי להעביר אותה לצדה השני של החסימה, על מנת שניתן יהיה להסיע אותה ברכב למרפאה.

21. החסימה גורמת למגוון רחב של קשיים ונזקים נוספים לתושבים.

22. כך, למשל, לעותר 4 יש שני בתים, אחד בבורקא והשני בשכונת אלמסעודיה. מאז החסימה, העותר 4 מאוד מתקשה להגיע לביתו שבאלמסעודיה והוא אינו יכול לטפל בעצים שיש לו שם ולהשקותם.

בנוסף, העותר 4 התכוון לבצע עבודות בנייה בבית שבאלמסעודיה, אבל בגלל החסימה הוא לא מצליח להוביל את חומרי הבניין לשם והבנייה אינה מתקדמת.

23. העותר 5 מתפרנס, כאמור, מחוות עזים שבבעלותו ושמצויה בשכונת אלמסעודיה. בחווה יש כמאה עזים. העותר 5 סיפר שעד להצבת החסימה, הוא היה מעביר את שקי המזון לעזים ברכב, וכך הוא העביר עשרות שקים בנסיעה אחת. מאז החסימה הוא נאלץ להעביר את השקים בידיים, והוא צריך לחזור ולהעביר כל שק ושק בנפרד. בנוסף, העזים של העותר 5 היו צריכות לקבל חיסונים לפני כחודש, אך הווטרינרים של משרד הבריאות אמרו לעותר 5 שאין להם אפשרות להגיע לחווה שלו, בגלל החסימה, והם שוב ושוב דחו את המועד למתן החיסונים. העותר 5 גם נוהג למכור את החלב של העזים ואת הגבינות שהוא מכין מחלב העזים והדבר משמש לפרנסתו, אך מאז החסימה, הוא אינו יכול להעביר את מוצרי החלב לסוחרים ונגרם לו נזק כלכלי גדול מכך.

24. העותרת 6 מסרה שהוריה והורי בעלה מתגוררים בבורקא. עד להצבת החסימה, הם היו יכולים להגיע לבקר אחד את השני בתוך דקות ספורות, אך עכשיו הדרך אורכת זמן רב; היא כרוכה בסכנה של היתקלות בתושבי ההתנחלויות; והיא דורשת הליכה בבוץ ותיאום של איסוף ברכב מעברה השני של החסימה. בשל כך, מאז שהוצבה החסימה, העותרת 6 הפחיתה מאוד את תדירות הביקורים שלה אצל ההורים שלה ושל בעלה וגם ההורים ממעטים לבקר אצלם.

25. העותר 9 מסר שמאז החסימה של כביש הגישה לשכונת אלמסעודיה, הדרך שלו מביתו שבבורקא למקום עבודתו שבאלמסעודיה הפכה קשה מאוד. אין כיום שום דרך כשירה לנסיעה בין בורקא לאלמסעודיה והעותר 9 נאלץ לנסוע בטרקטור, בדרך סיבובית ועקיפה מאוד, העוברת במטעי זיתים, כדי להגיע מביתו למקום עבודתו.

26. אם כן, החסימה של כביש הגישה לשכונת אלמסעודיה לתנועת כלי רכב פוגעת בצורה קשה ביותר ברווחתם של תושבי השכונה ובשגרת החיים שלהם מזה כחודשיים.

27. המוקד להגנת הפרט פנה למשיב ביום 7.2.2022 וביקש שיוסרו בדחיפות החסימות המוצבות על כביש הגישה לשכונת אלמסעודיה.

העתק הפנייה מיום 7.2.2022 מצורף ומסומן ע/4.

28. משלא התקבלה תשובה לפנייה, נשלחה למשיב תזכורת, ביום 14.2.2022.

העתק התזכורת מיום 14.2.2022 מצורף ומסומן ע/5.

29. אולם, עד היום לא התקבלה תשובה מטעם המשיב, ובזמן הזה תושבי המקום נפגעים בצורה קשה ביותר.

30. מכאן העתירה.

הטיעון המשפטי

31. להלן יטענו העותרים כי החסימה של כביש הגישה לשכונת אלמסעודיה לתנועת כלי רכב פוגעת בצורה קשה ובלתי מידתית בזכויות היסוד של תושבי השכונה לחופש תנועה ולכבוד.

הזכות לחופש תנועה

32. הזכות לחופש תנועה פנים מדינת מוכרת בדין הבינלאומי כזכות יסוד. זכות זו עוגנה בהכרזה האוניברסלית על זכויות האדם, שגובשה בעקבות מלחמת העולם השנייה:

Everyone has the right to freedom of movement and residence within the borders of each State (Article 13(1), https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/eng.pdf).

וכן באמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות משנת 1966 :

Everyone lawfully within the territory of a State shall, within that territory, have the right to liberty of movement and freedom to choose his residence. (Article 12(1) <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/ccpr.aspx/>)

33. גם הפסיקה הישראלית הכירה בזכות לחופש תנועה כזכות יסוד. כך נקבע בסעיף 15 לפסק דינה של כב' השופטת ביניש בבג"ץ 1890/03 **עיריית בית לחם נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 3.2.2005, להלן: **בג"ץ עיריית בית לחם**):

חופש התנועה הוא מזכויותיו הבסיסיות ביותר של האדם. עמדנו על כך שבשיטתנו המשפטית הוכר חופש התנועה הן כזכות יסוד העומדת על רגליה, הן כזכות הנגזרת מהזכות לחירות, ויש אף הגורסים כי מדובר בזכות הנגזרת מכבוד האדם (ראו פסקה 15 לפסק הדין והאסמכתאות הנזכרות שם). חופש התנועה מוכר גם כזכות יסוד במשפט הבינלאומי וזכות זו מעוגנת בשורה של אמנות בינלאומיות.

34. בדין הישראלי, הזכות לנוע בתוך המדינה מוכרת כזכות עוצמתית עוד יותר מהזכות לחופש תנועה בין מדינות:

חופש התנועה – היא הזכות הנפגעת – הוא מהזכויות היותר בסיסיות. כך הוא במשפט המשווה. כך הוא אצלנו. בהתייחסו אל "חירות התנועה של האזרח מן הארץ אל מחוצה לה", ציין השופט זילברג, כי זכות זו:

"...היא זכות טבעית, מוכרה, כדבר המובן מאליו, בכל מדינה בעלת משטר דימוקרטי..." (בג"ץ 111/53 **קאופמן נ' שר-הפנים ואח'** [42], בעמ' 536).

דברים אלה יפים, על אחת כמה וכמה, לעניין חופש התנועה בתוך המדינה. אכן, החופש לנוע בתוך גבולות המדינה נתפס לרוב כבעל עוצמה חוקתית גבוהה יותר מחופש התנועה אל מחוץ לגבולות המדינה (ראה פרשת דאהר [23], בעמ' 708). לרוב, מעמידים את חופש התנועה בתוך גבולות המדינה על רמה חוקתית דומה לזו של חופש הביטוי. כך למשל, בפרשת דאהר [23] ראתה המשנה לנשיא, השופטת בן-פורת, בחופש התנועה ובחופש הביטוי "זכויות שוות ערך במשקלן" (שם) (בג"ץ 5016/96 **חורב נ' שר התחבורה ואח'**, פ"ד נא (4) 49 1 (1997)).

35. פסק הדין בבג"ץ עיריית בית לחם התייחס למדדים לבחינת חומרת הפגיעה בחופש התנועה וקבע כך:

מפסיקתו של בית-משפט זה ניתן לדלות כמה מבחני משנה, או אמות מידה, לבחינת עוצמת הפגיעה בחופש התנועה של הפרט, והעיקריים שבהם הם אלה: היקפה הגאוגרפי של ההגבלה על התנועה, מידת האינטנסיביות של ההגבלה על התנועה, משך הזמן של ההגבלה והאינטרסים שלשם מימושם נדרש חופש התנועה.

לעניין אמת המידה הנוגעת להיקפה הגאוגרפי של ההגבלה על התנועה אמר השופט טירקל בבג"ץ 4706/02 **סלאח נ' שר הפנים**...:

"...אין צריך לומר כי הפגיעה החמורה ביותר בחופש התנועה והזכות לחירות היא כליאתו של אדם בבית סוהר, על-פי צו מעצר או מאסר, והגבלת תנועותיו בין כותלי בית הסוהר. פחותה הימנה היא הגבלת חופש התנועה למקום מגורים מסוים, כמו חלופת מעצר המתנה את שחרורו של נאשם בשהייה בכתובת מסוימת ('מעצר בית'). פחותה הימנה היא הגבלת התנועה לתחומי עיר מסוימת, ופחותה הימנה הגבלת התנועה על דרך של איסור כניסה לתחומי עיר מסוימת. פחותה הימנה היא פגיעה בחופש התנועה על דרך של איסור יציאה מן הארץ... פחותה הימנה היא ההגבלה על דרך של איסור כניסה לארץ מסוימת, כמו איסור כניסה לארץ אויב..."

אמת מידה נוספת היא כאמור מידת האינטנסיביות של ההגבלה על התנועה. ברי כי הפגיעה הכרוכה בשלילה מוחלטת של חופש התנועה חמורה מהפגיעה הנובעת מהגבלה חלקית של חופש התנועה, וכי ככל שמידת ההגבלה פחותה יותר כך פוחתת עוצמת הפגיעה. כך למשל נקבע לעניין עוצמת הפגיעה בחופש התנועה בהקשר של סגירת כבישים, כי לא הרי סגירת כביש המהווה דרך גישה בלעדית כסגירת כביש שלצדו נשמרות פתוחות דרכי גישה חלופיות; לא הרי סגירת עורק תחבורה ראשי כהרי סגירת כביש שכונתי-פנימי; לא הרי סגירת כביש שמשמעותה חסימת גישה מוחלטת, כהרי סגירה שמשמעותה הארכת מסלול הנסיעה של המשתמשים בדרך והכבדה גרדא; וככל שהארכת מסלול הנסיעה וההכבדה הנובעות מסגירת הכביש פחותה יותר כך פוחתת עוצמת הפגיעה בחופש התנועה...

על-פי אמת המידה של משך זמן ההגבלה, ככל שמשך הזמן של ההגבלה על חופש התנועה ארוך יותר, כך גוברת עוצמת הפגיעה... לא הרי עוצר השולל את זכותו של האדם לצאת מביתו למשך שעות מספר, כהרי מעצר בית השולל את זכותו של האדם לצאת מביתו למשך שבועות מספר או אפילו חודשים; כפי שלא הרי הגבלה על זכות היציאה מן הארץ לימים מספר כהגבלה על זכות זו לחודשים מספר או אפילו שנים (פרשת סלאח [26], בעמ' 705), וכפי שלא הרי סגירתו החלקית של עורק תחבורה בשעות התפילה כהרי סגירתו למשך כל השבת (פרשת חורב [20], בעמ' 66).

על-פי אמת המידה של העניין האישי של האדם במימוש חופש התנועה, נבחנת מטרת התנועה או הנסיעה לשם הערכת עוצמת הפגיעה בחופש התנועה. הגבלת תנועתו של מי שנסיעתו חיונית וחשובה עשויה להעצים את הפגיעה בו. אכן, אין דומה מי שנסיעתו נועדה לצורך טיפול רפואי דחוף למי שנסיעתו נועדה למטרת טיול... (סעיף 17, ההדגשות הוספו, ת.מ.).

36. בענייננו מדובר בהגבלות קשות ביותר על תנועתם של תושבים מוגנים בתוך הגדה המערבית, בכל ההיבטים שנמנו לעיל. מבחינת היקפה הגיאוגרפי של הגבלת התנועה, התוצאה המעשית של החסימה של כביש הגישה לשכונת אלמסעודיה לתנועת כלי רכב היא שתושבי השכונה מתקשים מאוד לצאת משכונתם, מכיוון שאין להם אפשרות לצאת מהשכונה ברגל בבטחה, וגם אין שום מרכז עירוני שנמצא במרחק הליכה סביר מהשכונה. מבחינת האינטנסיביות של הגבלת התנועה, מדובר בסגירת כביש המהווה דרך גישה בלעדית לשכונתם של העותרים ושאינן לו חלופה, כך שלא מדובר בהארכה של הדרך של תושבי השכונה אלא בחסימתה כליל. באשר למשך זמן ההגבלה, לא מדובר בהגבלה שהוטלה למספר שעות או למספר ימים אלא בהגבלה הנמשכת מאז חודש דצמבר 2021. מבחינת העניין האישי של התושבים הנפגעים במימוש חופש התנועה שלהם, תושבי שכונת אלמסעודיה זקוקים לפתיחת כביש הגישה החסום כדי לערוך קניות, לקבל שירותים חיוניים, ללכת לעבודה ולשלוח את ילדיהם לבית הספר. בשל החסימה, כל הפעולות הבסיסיות, היומיומיות וההכרחיות האלה הופכות למכבידות וטורדניות באופן בלתי סביר לחלוטין – הן כרוכות בקושי ואי נוחות פיזית, בתשלום למוניות, בתיאומים ובקשות לעזרה מאחרים, ובפחד מתקיפה אלימה במהלך ההליכה לחסימה.
37. אם כן, מדובר בפגיעה קשה, גורפת וחריפה ביותר בזכותם של תושבים מוגנים חפים מפשע לחופש תנועה פנים-מדינתי. פגיעה זו אינה מידתית.

הזכות לכבוד

38. על פי הפסיקה ועל פי הדין הבינלאומי, המשיב חייב לעשות כל מאמץ כדי להימנע מפגיעה בזכותם של תושבים מוגנים לכבוד כאשר הם אינם מעורבים בלחימה:

ההוראה הבסיסית של המשפט הבינלאומי ההומניטרי החלה בעת פעולות הלחימה הינה כי התושבים המקומיים "...זכאים בכל הנסיבות ליחס של דרך-ארץ לגופם, לכבודם, לזכויותיהם המשפטיות, לאמונתם ולפולחנם, לנימוסיהם ולמנהגיהם. היחס אליהם יהא תמיד אנושי, והם יוגנו במיוחד מפני כל מעשי אלימות או איומי אלימות..." מסגרת נורמטיבית-הומניטרית כללית זו נוסחה על-ידי גאסר בזו הלשון:

"Civilians who do not take part in hostilities shall be respected and protected. They are entitled to respect for their persons, their honour, their

family rights, their religious convictions, and their manners and customs. Their property is also protected” (H.P. Gasser “Protection of the Civilian Population” [23], at p. 211).

ביסוד הוראה בסיסית זו עומדת ההכרה בערך האדם, בקדושת חייו ובהיותו בן-חורין... אין לפגוע בחייו או בכבודו כאדם, ועל כבודו כאדם יש להגן. חובה בסיסית זו אינה מוחלטת. היא כפופה ל"א...אותם אמצעי פיקוח ובטחון שיהיו דרושים כתוצאה מהמלחמה" (סעיף 27 סיפה). אמצעים אלה אסור להם לפגוע בליבת הזכויות (ראו פיקטה [22], בעמ' 207). עליהם להיות מידתיים (גאסר [23], בעמ' 220). אכן, הלחימה היא בטרוריסטים ובמי שמבצעים פעולות חבלניות עוינות. הלחימה אינה עם התושבים המקומיים (ראו גאסר [23], בעמ' 212). כאשר אלה נקלעים, לא פעם, לתוך אזור הלחימה – ובייחוד מקום שהטרוריסטים הופכים את התושבים המקומיים ל"מגן אנושי" – יש לעשות הכול כדי לשמור על חייהם ועל כבודם של התושבים המקומיים. חובתו של המפקד הצבאי על-פי הכלל הבסיסי היא כפולה: ראשית, עליו להימנע מפעולות אשר פוגעות בתושבים המקומיים. זוהי חובתו ה"שלילית"; שנית, עליו לעשות פעולות הנדרשות כדין המבטיחות כי התושבים המקומיים לא ייפגעו. זו חובתו ה"חיובית" (גאסר [23], בעמ' 212). שתי החובות הללו – אשר הגבול ביניהן הוא דק – צריכות להיות מופעלות בסבירות ובמידתיות על-פי צורכי הזמן והמקום (בג"ץ 4764/04 רופאים לזכויות אדם נ' מפקד כוחות צה"ל בעזה, סעיף 11 (פורסם בנבו, 30.5.2004)).

39. נקבע בפסיקה כי הזכות לכבוד כוללת גם את הזכות למינימום של קיום אנושי בכבוד (בג"ץ 10662/04 חסן נ' המוסד לביטוח לאומי, סעיף 34 (פורסם בנבו, 28.2.2012)) ואת הזכות לחינוך (בג"ץ 3752/10 רובינשטיין נ' הכנסת (פורסם בנבו, 17.9.2014)).

40. בענייננו מדובר בפגיעה קשה ביותר בזכות של התושבים המוגנים לכבוד – המשיב מטיל עליהם הגבלות קשות, הפוגעות בצורה קשה ביותר ברווחתם ומביאות לכך שנמנעים מהם שירותים בסיסיים והם מתקשים לקבל שירותים רפואיים, ללכת לעבודה ולשלוח את ילדיהם לבית הספר. בכך נפגעת זכותם של תושבי השכונה החסומה לכבוד, כולל הזכות לקיום מינימאלי בכבוד והזכות לחינוך. פגיעה זו, הנמשכת מאז חודש דצמבר 2021, אינה מידתית, בפרט בהתחשב בעובדה שמדובר בתושבים מוגנים שאינם מעורבים בלחימה.

סיכום

41. החסימה של כביש הגישה לשכונת אלמסעודיה מביאה לפגיעה קשה ביותר ברווחתם של תושבי השכונה. מצב זה נמשך מאז חודש דצמבר 2021. החסימה פוגעת בצורה קשה ובלתי מידתית זכויות היסוד של התושבים המוגנים החפים מפשע לחופש תנועה ולכבוד.
42. נוכח כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא מלפניו צו על תנאי כמבוקש בעתירה.
43. כן מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיב בהוצאות העותרים ובשכר טרחת עורכי דין.
44. עתירה זו נתמכת בתצהירים שנחתמו לפני עו"ד בגדה המערבית ונשלחו למוקד להגנת הפרט בווטסאפ, לאחר תיאום טלפוני. בית המשפט הנכבד מתבקש לקבל תצהירים אלה, ואת יפויי הכוח שאף הם ניתנו בווטסאפ, בהתחשב בקשיים האובייקטיביים במפגש בין העותרים לבין באי כוחם.

6 במרץ 2022.

תהילה מאיר, עו"ד
ב"כ העותרים

[ת.ש. 116352]